

PM Rotel IV (Dnr KS 2023/977)

Effektiv och behovsbaserad digital vård Ds 2023:27

Remiss från Socialdepartementet
Remisstid den 12 december 2023

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen *Effektiv och behovsbaserad digital vård Ds 2023:27* besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Dåvarande socialministern, statsrådet Lena Hallengren, beslutade den 22 juni 2022 att ge generaldirektören Björn Eriksson i uppdrag att biträda Socialdepartementet med att utreda hur effektiv och behovsbaserad digitalvård kan utvecklas.

Utredningen lämnar förslag och bedömningar rörande:

- att begreppet distanskontakt definieras
- att regionerna ska erbjuda distanskontakt om det inte bedöms vara nödvändigt att vården utförs genom fysisk kontakt

att patientens hemregion inte ska vara skyldig att ersätta kostnaden för distanskontakter som erbjuds av en annan region om distanskontakten inte har föregåtts av en adekvat behovs- och lämplighetsbedömning enligt grunder som beslutas av den region som erbjuder vården.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till de förslag som lämnas i utredningen. Det finns stora fördelar med att den egna regionen erbjuder digitala vårdkontakter. De lämnade förslagen kan antas stärka primärvårdens roll som första linjens vård, något som underlättar samordning och informationsdelning. Samordnade digitala vårdkontakter främjar i sin tur samhällelig kostnadseffektivitet.

Socialnämnden ställer sig positiv till promemorians förslag och håller med om att det finns stora fördelar med att den egna regionen erbjuder digitala vårdkontakter.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag anser att förslagen i utredningen kring behovsbaserad och digital vård är positiva och jag håller med stadens remissinsatser att det kan finnas stora fördelar med att det är den egna regionen som i första hand ska erbjuda digitala vårdkontakter. Förslagen som lämnas kan förväntas stärka primärvården och komma tillrätta med de ekonomiska problem som nuvarande system med digitalvård skapat så att en varsam hantering av skattemedel kan förväntas.

Det är också viktigt att patienters vilja och behov av vård fortsatt ska vara styrande. Patienter ska inte behöva besöka sin öppenvård fysiskt om det inte är nödvändigt och patienten heller har en digital vårdkontakt.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Stockholm den 6 december 2023

Alexander Ojanne

Bilaga

Remiss - Effektiv och behovsbaserad digital vård Ds 2023:27, dnr KS
2023/977-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Christofer Fjellner och Dennis Wedin båda (M) enligt följande.

Syftet med digital vård är att den är snabb, enkel och tillgänglig för den som är i behov av vård. Att promemorian föreslår att regionerna ska erbjuda distanskontakt om det inte bedöms vara nödvändigt för vården att utföras genom fysisk kontakt är positivt och något som varit etablerat i Stockholm sedan 2019. Nuvarande systemet med utomlänsvård och dess prissättning lämnar en del att önska men en del av utredningsförslaget riskerar att skapa ytterligare otydlighet till nackdel för patienter och stockholmare.

Om en patient först ska besöka den fysiska vården för att kunna få ett digitalt utomlänbesök, enligt förslagen i avsnitt 9.5, lär den digitala utomlänsvården försvinna. Med förslaget blir digital vård svårare än ett vanligt fysiskt vårdbesök, tvärtom hur utvecklingen skett och som varit avsikten med digital vård.

Moderaterna ställer sig vidare frågan huruvida det är troligt att en region skulle acceptera kostnaden för en digital vårdkontakt för någon som inte betalar skatt i regionen. Det framstår också oklart på vilka grunder ett utomlännsbesök skulle avvisas efter ett fysiskt besök.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Johan Paccamonti (alla M) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Promemorian pekar på problemet med det fragmenterade vårdssystemet i Sverige där landets 21 regioner erbjuder digital vård på olika villkor. Detta är ett problem som Kristdemokraterna länge har lyft, med den långsiktiga ambitionen om att avskaffa regionerna. Införandet av ett statligt huvudmannaskap är en viktig reform för en jämlik och samordnad vård i hela landet. I stället för att begränsa människor till sin hemregion när de söker digital vård, vilket promemorian föreslår, borde vården istället samordnas över regiongränserna för att öka människors frihet och jämlikhet. Det kan vara ett första steg i århundradets vårdreform, där huvudmannaskapet flyttar från regional till statlig nivå.

Ärendet

Socialministern, statsrådet Lena Hallengren, beslutade den 22 juni 2022 att ge generaldirektören Björn Eriksson i uppdrag att biträda Socialdepartementet med att utreda hur effektiv och behovsbaserad digitalvård kan utvecklas.

I utredningen behandlas följande frågeområden.

- Primärvårdens uppdrag att bland annat samordna patientens insatser försvåras av ett splittrat system.
- Kontinuitetens betydelse i primärvården riskerar att urholkas i dagens system.
- Huvudmännens förmåga att prioritera och styra försvagas av den digitala utomlänsvården.
- Åtgärder krävs för att säkerställa principen om vård efter behov och kostnadseffektivitet.
- Dagens system innebär konkurrensproblem och en omotiverad styrning mot utomlänsvård.
- Specialiserad digital öppen vård har svårt att hitta en egen plats i systemet.

Med utgångspunkt i områden ovan lämnar utredningen följande förslag och bedömningar:

Begreppet distanskontakt definieras

Utredningen föreslår att en definition av begreppet distanskontakt ska införas i hälso- och sjukvårdslagen. Med distanskontakt avses en vårdkontakt i öppen vård där patient och hälso- och sjukvårdspersonal är rumsligt åtskilda.

Regionerna ska erbjuda distanskontakt om det inte bedöms vara nödvändigt att vården utförs genom fysisk kontakt

Inom den öppna vården, primärvård och öppen specialiserad vård bör patienter alltid erbjudas besök på distans. Patienter ska inte behöva ta sig till en fysisk mottagning om det inte är nödvändigt. Patienter som önskar digital vårdkontakt ska inte behöva vända sig vårdgivare utanför sitt län för att få det. Stora fördelar finns med att den egna regionen kan erbjuda digitala vårdkontakter så som ökad samordning, ökad kontinuitet och informationsdelning.

Patientens hemregion ska inte vara skyldig att ersätta kostnaden för distanskontakter som erbjuds av en annan region om distanskontakten inte har föregåtts av en adekvat behovs- och lämplighetsbedömning enligt grunder som beslutas av den region som erbjuder vården

Offentligt finansierad vård, enligt gällande lagstiftning, ska ges efter behov och organiseras så att den främjar kostnadseffektivitet. Utredningen föreslår att hemregionen inte ska vara skyldig att ersätta kostnaden för vården om den inte har föregåtts av en adekvat behovs- och lämplighetsbedömning enligt grunder som

beslutas av den region som erbjuder vården. Vid utomlänsvård som sker genom distanskontakt ska patienten betala de vårdavgifter som tillämpas i patientens hemregion. Promemorian föreslår att det ska vara patientens hemregion som bestämmer patientavgiften för primärvård och annan öppen vård som erbjuds av en annan region genom distanskontakt. Syftet med förslaget är att patienter inte ska välja utomlänsvård när ett för patienten likvärdigt utbud av utförare och vårdtjänster finns att tillgå i den egna regionen.

Utredningen föreslår att promemorians förslag träder i kraft den 1 oktober 2025.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 oktober 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Staden bedriver hälso- och sjukvård inom flera olika verksamhetsområden. De flesta av dessa verksamheter bedrivs inom ramen för kommunfullmäktiges mål 1.3 *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst* och 1.4 *Stockholm ska vara en bra stad att åldras i – med god omsorg och stor trygghet*.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till de förslag som lämnas i utredningen. Det finns stora fördelar med att den egna regionen erbjuder digitala vårdkontakter. De lämnade förslagen kan antas stärka primärvårdens roll som första linjens vård, något som underlättar samordning och informationsdelning. Samordnade digitala vårdkontakter främjar i sin tur samhällelig kostnadseffektivitet.

Det är viktigt att ta principen om att patienters behov av vård ska vara styrande i beaktan. Ingen patient ska behöva besöka sin öppenvård fysiskt om det inte är nödvändigt eller denne så själv önskar. Patienter som önskar digital vårdkontakt ska heller inte behöva vända sig till vårdgivare utanför sitt län för att få det.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen *Effektiv och behovsbaserad digital vård Ds 2023:27* anses besvarad med vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2023 följande.

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen avseende remiss om effektiv och behovsbaserad digital vård.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Ersätтарыttrande av Gaby Roseen (KD), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen i Stockholms stad ställer sig positiv till promemorians förslag och håller med om att det finns stora fördelar med att den egna regionen erbjuder digitala vårdkontakter. Förslaget stärker primärvårdens roll som första linjens vård som bas, vilket underlättar samordning och informationsdelning. Samordnade digitala vårdkontakter främjar kostnadseffektivitet och varsam användning av skattemedel. Patienters behov av vård ska vara styrande, ingen ska behöva besöka sin öppenvård fysiskt om det inte är nödvändigt eller man själv önskar. Patienter som önskar digital vårdkontakt ska inte behöva vända sig vårdgivare utanför sitt län för att få det.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Ersättaryttrande av Gaby Roseen (KD)

Promemorian pekar på problemet med det fragmenterade vårdssystemet i Sverige där landets 21 regioner erbjuder digital vård på olika villkor. Detta är ett problem som Kristdemokraterna länge har lyft, med den långsiktiga ambitionen om att avskaffa regionerna. Införandet av ett statligt huvudmannaskap är en viktig reform för en jämlik och samordnad vård i hela landet. I stället för att begränsa människor till sin hemregion när de söker digital vård, vilket promemorian föreslår, borde vården istället samordnas över regiongränserna för att öka människors frihet och jämlikhet. Det kan vara ett första steg i århundradets vårdreform, där huvudmannaskapet flyttar från regional till statlig nivå.